

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17014145>

## IQTISODIYOTNI ERKINLASHTIRISH SHAROITIDA TADBIRKORLIK SALOHIYATINI OSHIRISHNING MUHIM OMILLARI

**Umarov Doston G'ayratovich**

*Farg'ona davlat universiteti, mustaqil tadqiqotchisi*

**Annotatsiya.** Ushbu maqolada iqtisodiyotni rivojlantirishda tadbirkorlik salohiyatini oshirishning ahamiyati, amalga oshirilgan vazifalar va rivojlantirish istiqbollari o'rganilib chiqilgan. Tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirishga yo'naltirilayotgan investitsiyalar, kreditlar, soliq imtiyozlari hamda erishilayotgan yutuqlar tahlil qilinib, ishbilarmonlik muhiti yaxshilanishi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlar uchun keng imkoniyatlar yaratilganligi to'g'risida fikrlar bayon etilgan.

**Kalit so'zlar.** Ishbilarmonlik, kichik biznes, xususiy tadbirkorlik, o'rta tadbirkorlik, kredit, soliq, soliq imtiyozlari, tadbirkorlik muhiti, xususiy mulk.

### Kirish

Milliy iqtisodiyotning raqobatdoshligini oshirish va dunyo bozorlariga chiqish, birinchi navbatda iqtisodiyotni izchil isloh etish, yuqori texnologiyalarga asoslangan yangi korxona va ishlab chiqarish tarmoqlarining jadal rivojlanishini ta'minlash hisobidan amalga oshirilishi mumkin. SHu bilan birga iqtisodiyotni erkinlashtirish va modernizatsiyalash sharoitida tadbirkorlik muhitini yaxshilash, raqobatni rivojlantirish va xususiy mulkni himoya qilishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish natijasida O'zbekistonda so'nggi yillarda eksportga yo'naltirilgan tadbirkorlik sub'ektlarining eksport hajmining o'sishiga qo'shayotgan hissasi ortmoqda. Tadbirkorlik muhitini yaxshilash, raqobatni rivojlantirish va xususiy mulkni himoya qilishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlarni amalga oshirish natijasida O'zbekistonda so'nggi yillarda eksportga yo'naltirilgan tadbirkorlik sub'ektlarining eksport hajmining o'sishiga qo'shayotgan hissasi ortmoqda. Qoleversa, tadbirkorlikning jamiyatda ijtimoiy - iqtisodiy barqarorlikka erishishning muhim omili ekanligini amaliyotda isbotlab bermoqda. Raqamli iqtisodiyoti sharoitida tadbirkorlik sub'ektlarining ko'p ukladli iqtisodiyotni yaratish, jamiyat ijtimoiy barqarorligining asosi hisoblanuvchi o'rta mulkdorlar sinfini shakllantirish, raqobat muhitini vujudga keltirish va barqaror iqtisodiy o'sishga erishishda muhim omil bo'lib hisoblanadi. Bu borada Prezidentimiz Sh.Mirziyoyev, "...tadbirkorlar safini kengaytirish, jumladan, yuqori texnologiyalar, ilm-fanning eng so'nggi yutuqlariga asoslangan texnika va asbob-uskunalarni mamlakatimizga olib kelish va joriy etish uchun ularga munosib sharoitlar yaratish bizning birinchi galdagi vazifamiz bo'lishi shart. Kerak bo'lsa, xorijdagi etakchi kompaniya va tashkilotlarda tajriba orttirishi, o'zaro manfaatli hamkorlik qilishi uchun ularga har tomonlama imkoniyat tug'dirib berishimiz lozim", deb ta'kidlaydilar.

### **Mavzuning o'rganilganlik darajasi**

Tadbirkorlik sub'ektlari muammosi uzoq yillardan buyon iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti bo'lib kelgan. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik muammosi iqtisodchi olimlardan Smit A., Sey J.B., Keyns Dj.M., Shumpeter Y., asarlarida ham o'z ifodasini topgan. O'zbekistonda esa, O'lmasov A., G'ulomov S.S., Abdullaev Y.A., Husanov R.X kabi olimlarning ilmiy ishlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning shakllanishi va rivojlanishi, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yuritish shakllari samaradorligi va kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni mulki va daromadini oshirish yo'llarining ayrim jihatlari yoritilgan.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoyev 2024 yil 20 dekabr kuni mamlakatimizdagi faol tadbirkorlar bilan videoselektor shaklida o'tgan muloqotda so'zlagan nutqida, "Keng ko'lamli islohotlarimizning ilk kunlaridan boshlab, men bir fikrni doim ta'kidlab kelaman, tadbirkorlikni rivojlantirish-biz uchun strategik vazifa. Bizning tayanchimiz ham, suyanchimiz ham, eng katta kuchimiz ham shu sohada mujassam... Biz katta iqtidor egalari bo'lgan biznes vakillarini asrab-avaylashimiz zarur. Ular biz uchun juda qadrlı insonlar", deb ta'kidladi

Shu bilan birga, xorijiy tajribalarni tahlilining ko'rsatishicha, iqtisodiyotni isloh qilish va aholi daromadlarining yuqori darajasini ta'minlashda tadbirkorlik sub'ektlarining ahamiyati va roli muhim o'ringa ega. Hozirgi vaqtda dunyo mamlakatlarida tadbirkorlikning ayniqsa, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning aksariyat qismi oilaviy korxona shaklida ish yuritmoqda. Evropa davlatlari yalpi milliy mahsulotining 40-50 foizini, Osiyo mamlakatlarida 65 foizdan 82 foizgachasini, Lotin Amerikasida 70 foizga yaqinini oilaviy biznes ishlab chiqaradi. AQSH iqtisodiyotida uning ulushi 95 foizdan ziyod miqdorni tashkil etadi. Iqtisodiyoti rivojlangan ko'plab mamlakatlarda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sohasidagi tadqiqotlarni olib boruvchi, uning manfaatlarini himoyalovchi hamda kichik biznes va xususiy korxonalarning faoliyat ko'rsatishi borasida tajriba almashish uchun munozara maydonlarini tashkil etuvchi maxsus birlashmalar mavjud. Bunday yondashuv aholini tadbirkorlik faoliyatiga faol jalb qilishni kengaytirish, oilaviy an'analarni oilaviy tadbirkorlar sulolasini shakllantirish va rivojlantirish imkonini beradi.

### **Tadqiqot metodologiyasi**

Tadbirkorlik sub'ektlarining yondashuviga asosan raqamli innovatsion faoliyat yangi mahsulotni uning haqidagi g'oya hosil bo'lishidan to uning o'zlashtirilishi, ishlab chiqarilishi, sotilishi va tijoriy samara olinishigacha bo'lgan jarayon deb tushuniladi. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda oila a'zolari hamda hamkorlarni kreativ-funksional yondoshuvga asosan esa raqamli innovatsion faoliyat samarali ijod faoliyati bo'lib, u yangi vositalar yordamida mavjud yoki butunlay yangi maqsadlarga erishish deb tushuniladi.

### **Tahlil va natijalar**

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 19.03.2025 yildagi PF-50-sonli Farmoni bilan iqtisodiyotda kichik va o'rta biznesning o'rnini oshirish, hududlarda biznes muhitini yanada yaxshilash va yangi biznes tashabbuslarni amalga oshirishga ko'maklashishga yo'naltirilgan chora-tadbirlar belgilandi. Bunda 2025

yilda kichik va o'rta biznesni rivojlantirishning asosiy maqsadli ko'rsatkichlari belgilangan bo'lib, asosan, kichik va o'rta biznesning yalpi ichki mahsulotdagi ulushini 55 foizga, sanoatda – 34 foizga, eksportda – 34 foizga, aholi bandligini ta'minlashda – 75 foizga etkazish; kamida 600 nafar kichik va o'rta biznes sub'ektlarining yiriklashishiga ko'maklashish orqali ularni "champion" tadbirkorlarga aylantirish; ichimlik va oqova suv, yo'l, qurilish, kommunal xo'jalik, utilizatsiya, migratsiya, madaniyat va ijtimoiy xizmatlarda kichik biznes ulushini kamida 2 baravarga oshirish; kamida 100 ta kichik va o'rta biznes sub'ektlarida brend mahsulotlar ishlab chiqarishni yo'lga qo'yish; kichik biznes sub'ektlari ishtirokida kamida 200 ta startap loyihalarni amalga oshirish kabilar ko'rsatib o'tilgan. Jumladan, 2025 yil 1 maydan boshlab "o'zini o'zi band qilgan shaxs – yakka tartibdagi tadbirkor – kichik biznes – o'rta biznes – yirik korxona" zanjiri asosida tadbirkorlik sub'ektlarining yiriklashuvini rag'batlantirish bo'yicha bir qator mexanizmlar joriy etiladi. Bunda, o'zini o'zi band qilgan shaxslar yakka tartibdagi tadbirkor yoki yuridik shaxs sifatida davlat ro'yxatidan o'tkazilganda, davlat boji undirilmasligi; o'z faoliyatini tegishincha yakka tartibdagi tadbirkor, mikrofirmaga yoki kichik korxona toifasigacha yiriklashtirgan o'zini o'zi band qilgan shaxslar va tadbirkorlik sub'ektlariga Oilaviy tadbirkorlikni rivojlantirish dasturi doirasida 50 million so'mgacha, Kichik biznesni uzluksiz qo'llab-quvvatlash kompleks dasturi doirasida – 150 million so'mgacha garovsiz kreditlar berilishi; o'z faoliyatini tegishincha o'rta yoki yirik biznes toifasigacha yiriklashtirgan tadbirkorlik sub'ektlariga – bir yil davomida qo'shilgan qiymat solig'i summasi o'rnini qoplash (qaytarish) etti kun muddatda amalga oshirilishi belgilab qo'yilgan.

Bunda Qoraqalpog'istonda yangidan tashkil etilgan va hisob raqamida etarli mablag'lar aylanmasiga ega bo'lmagan kichik va o'rta biznes sub'ektlariga ularning garov ta'minotidan kelib chiqib kredit ajratishga ruxsat berilgan. Shuningdek, tez va yuqori sur'atlarda o'sayotgan tadbirkorlik sub'ektlarini "champion" tadbirkorlarga aylantirish dasturini amalga oshirish rejalashtirilgan. Bunda quyidagi mezonlarga javob beradigan tashkilotlar ro'yxati shakllantirilishi ko'rsatilgan. Bunda tuman (shahar) darajasida – har bir tuman (shahar)da kamida 2 tadan yillik aylanmasi 10 milliard so'mdan yuqori bo'lgan va 50 tadan ortiq ish o'rni yaratgan tadbirkorlik sub'ektlari; Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahrida – har bir hududda kamida 5 tadan yillik aylanmasi 100 milliard so'mdan yuqori bo'lgan va 500 tadan ortiq ish o'rni yaratgan tadbirkorlik sub'ektlari; respublika darajasida – yillik aylanmasi 1 trillion so'mdan yuqori bo'lgan va 5 mingdan ortiq ish o'rnini yaratgan tadbirkorlik sub'ektlarini mezonni ishlab chiqilishi ko'zda tutilgan. Iqtisodiyot va moliya vazirligi hamda Markaziy bank 2025 yilda kichik va o'rta biznesni rivojlantirish uchun 120 trillion so'm, shu jumladan, tadbirkorlik dasturlari doirasida 22 trillion so'm miqdoridagi kredit mablag'lari ajratilishini ta'minlashi ko'zda tutilgan.

2025 yil 1 maydan boshlab 20 ta tumanda Sanoatni jadal rivojlantirish bo'yicha loyiha ofislari (ro'yxat bo'yicha) tashkil etiladi. Ular kichik va o'rta biznes sub'ektlariga konsultatsiya xizmatlarini ko'rsatadi va ular uchun muhandis, texnolog, dizayner, buxgalter, marketologlarni hamda boshqa malakali xorijiy va mahalliy mutaxassislarni jalb qilish kabi ishlar amalga oshirilishi rejalashtirilgan.

Yuqoridagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 19.03.2025 yildagi PF-50-

sonli Farmoni kichik va o'rta biznesning jadal rivojlanishi uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, hududlarda biznes muhitini yanada yaxshilash, iqtisodiy o'sishga turtki beruvchi yangi biznes tashabbuslarni amalga oshirishga ko'maklashish, raqobatbardosh mahsulotlar bilan yangi tashqi bozor segmentlariga chiqishni qo'llab-quvvatlash maqsadida qabul qilingan bo'lib, ushbu farmon tadbirkorlik salohiyatini oshirishda alohiyat ahamiyat kasb etadi.

Shu bilan birga, Tadbirkorlik bilan shug'ullanish istagida bo'lgan aholining tashabbuslarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash, ularga imtiyozli kreditlar ajratish hamda ishbilarmonlik faoliyatini tashkil etish va amalga oshirishda amaliy yordam ko'rsatish belgilangan. Iqtisodiyotning turli tarmoqlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish milliy iqtisodiyotimiz barqarorligini ta'minlashning muhim makroiqtisodiy omillaridan biri hisoblanadi. Keyingi yillarda kichik biznes taraqqiyoti natijasida ularning mamlakatda yaratilayotgan yalpi ichki mahsulot salmog'idagi ulushining ortib borayotganligi bilan izohlash mumkin.

2025 yilning 1 may holatiga ko'ra, O'zbekistonda fermer va dehqon xo'jaliklaridan tashqari jami 381 ming 890 ta tadbirkorlik sub'ekti faoliyat ko'rsatmoqda. Bu haqda Milliy statistika qo'mitasi tomonidan ma'lum qilindi. Yil boshidan beri tadbirkorlik sub'ektlari soni yanada oshgani kuzatilmoqda. Aniqroq aytganda, so'nggi to'rt oy ichida bu ko'rsatkich 20 ming 97 taga ko'paygan. Bu mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning jadal rivojlanib borayotganidan dalolat beradi. Statistika tahlil qilinganda, tadbirkorlar orasida eng katta qismini savdo sohasida faoliyat yuritayotganlar tashkil qilayotgani ma'lum bo'ldi. Hozirgi vaqtda savdo bilan shug'ullanayotgan korxonalarining ulushi 38,2 foizni tashkil etadi. Bu esa respublikamizda tadbirkorlikning asosiy qismi aynan savdo sohasiga yo'naltirilganidan dalolat beradi. Hozircha bu yo'nalishda jami 145 ming 939 ta sub'ekt faoliyat olib bormoqda. Tijorat bilan bir qatorda, sanoat sohasida ham tadbirkorlar soni ortib bormoqda. Bugungi kunda bu tarmoqda faoliyat yuritayotgan tadbirkorlik sub'ektlari soni 56 ming 440 taga etgan. Bu esa respublikamiz sanoatidagi kichik biznes va xususiy sektorning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi sohasida faoliyat yurituvchi korxonalar soni ham salmoqli ko'rsatkichlarni qayd etmoqda. Bu tarmoqda hozirda 32 ming 242 ta tadbirkorlik sub'ekti faoliyat yuritmoqda. Ayniqsa, bu sohada tabiiy resurslarni samarali boshqarish, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish hamda eksport salohiyatini oshirish yo'lida kichik biznes katta ahamiyat kasb etmoqda. Qurilish sohasida esa 28 ming 107 ta sub'ekt ish olib boryapti. Yangi binolar, turar joylar va infratuzilma ob'ektlari qurishda tadbirkorlarning ishtiroki tobora ortib bormoqda. Bu sohada tadbirkorlar faolligi shaharlarning zamonaviy qiyofasini shakllantirishga katta hissa qo'shmoqda. Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmat ko'rsatish sohasida ham tadbirkorlik sub'ektlari soni tobora ko'paymoqda. Hozirgi vaqtda bu yo'nalishdagi korxonalar soni 27 ming 784 tani tashkil etadi. Bunda asosan mehmonxonalar, restoranlar, kafe va boshqa turdagi umumiy ovqatlanish ob'ektlari nazarda tutilmoqda.

Transport, tashish va saqlash sohasida 16 ming 188 ta tadbirkorlik sub'ekti mavjud bo'lib, ular ham iqtisodiyotimizning muhim qismiga aylanib bormoqda. Axborot va aloqa sohasidagi tadbirkorlar soni esa 10 ming 16 tani tashkil qilmoqda.

Sogʻliqni saqlash va ijtimoiy xizmat koʻrsatish sohasi ham tadbirkorlarni jalb qilishda jadal surʼatlarda oʻsib, hozirgi vaqtda 9 ming 532 ta sub'ekt faoliyat koʻrsatmoqda. Shuningdek, boshqa turli xil yoʻnalishlarda faoliyat yuritayotgan tadbirkorlik sub'ektlari soni 55 ming 642 tani tashkil etmoqda. Umuman olganda, Oʻzbekistonda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik jadal rivojlanib bormoqda. Davlat tomonidan tadbirkorlarga yaratilayotgan imtiyozlar, moliyaviy koʻmak va sharoitlar bu sohaning yanada rivojlanishi uchun keng imkoniyatlar yaratmoqda. Bu esa, oʻz navbatida, aholining ish bilan bandligini taʼminlash, iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va mamlakat taraqqiyotini yuqori bosqichga koʻtarishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, 2022 - 2026 yillarga moʻljallangan hududlarni kompleks ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish boʻyicha dasturlar asosida har yili barcha tuman va shaharning muammo va imkoniyatlarini chuqur oʻrgangan holda hududlar kesimida taraqqiyot dasturlari ishlab chiqildi. Tadbirkorlik faoliyatining istiqbollarini ilmiy organishlar natijasida maʼlum boʻldiki, kichik korxona va mikrofirmalarning yaqin uch oydagi oʻzgarishlar istiqboli boʻyicha iqtisodiy vaziyatini yaxshilangan deb baholagan korxonalarning iqtisodiy faoliyat turlari boʻyicha eng koʻp ulushi qurilishda - 51,3 % ni, savdoda - 50,2 % ni va sanoatda - 49,8 % ni tashkil etdi. Shuningdek, yaqin 3 oydagi oʻzgarishlar istiqboli boʻyicha iqtisodiy vaziyatini oʻzgarishsiz deb baholagan korxonalarning eng koʻp ulushi qishloq, oʻrmon va baliqchilik xoʻjaligida - 48,7 % ni, xizmatlar sohasida - 47,4 % ni va sanoatda - 46,5 % ni tashkil etdi. Yaqin 3 oydagi oʻzgarishlar istiqboli boʻyicha iqtisodiy vaziyatini yomonlashgan deb baholagan korxonalarning eng koʻp ulushi sanoatda - 3,7 % ni, xizmatlar sohasida - 3,7 % ni, qurilishda - 3,5 % ni tashkil etdi. Hududlarda tadbirkorlarni qoʻllab-quvvatlashda biznes va boshqaruv faoliyatini tartibga soluvchi qarorlarni qabul qilinishida ularning fikrini toʻlaroq hisobga olish muhim hisoblanadi. Ana shu yoʻnalishda ishlarni jadallashtirish uchun quyidagilarni amalga oshirish lozim boʻladi:

1) Hududlarda tadbirkorlikning rivojlanishiga va tadbirkorlik sub'yektlarining huquqiy savodxonligini oshirishga koʻmaklashuvchi nodavlat institutlar sifatida biznes-uyushmalarning rolini kuchaytirish;

2) Hududlarda barqaror iqtisodiy rivojlantirish dasturlarini ishlab chiqish maqsadida ishbilarmonlik hamjamiyatini davlat va nodavlat boshqaruv tashkilotlari bilan konstruktiv muloqotini yoʻlga qoʻyish uchun Oʻzbekiston ishbilarmonlik doiralari vakillari, xorijiy sarmoyadorlar, xalqaro moliyaviy institutlar va donor hamjamiyatlarni birlashtiruvchi doimiy faoliyat koʻrsatuvchi jamoat tashkiloti biznes-forumni tashkil etish.

Ayniqsa iqtisodiyotimizdagi yetakchi tarmoqlarni modernizasiyalashda va innovation rivojlanish jarayonida kichik biznesning faol ishtirokini taʼminlash chora-tadbirlari sifatida quyidagilarni tavsiya etish maqsadga muvofiqdir:

1. Kichik biznesning tarkibiy tuzilmasini takomillashtirish. Maʼlumki, mamlakatimizdagi kichik biznes tarkibida asosiy salmoqni qishloq xoʻjaligi, savdo va umumiy ovqatlanish, sanoat, qurilish va aholiga maishiy xizmat koʻrsatish korxonalari egallaydi. Biroq ushbu korxonalarning aksariyat qismi xomashyoni birlamchi qayta ishlaydigan oddiy ishlab chiqarishga asoslangan boʻlib, bu mazkur sohaning yanada

rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda. Bu borada klaster usuliga o'tish, kichik biznes tarkibini, uning texnik va texnologik tuzilmasini, yaxshilash, xomashyoni birlamchi qayta ishlaydigan oddiy ishlab chiqarishdan yuksak texnologik ishlab chiqarishga o'tish hamda ilg'or g'oyalar, "smart" texnologiyalar va nou-xouvlarga asoslangan innovasion taraqqiyotning yangi modeliga bosqichma-bosqich o'tishni tezlashtirish zarur bo'ladi.

2. Kichik korxonalarning sekin-asta yirik korxonalarga o'sib o'tishini rag'batlantiruvchi mexanizmning ishlab chiqilishi va yo'lga qo'yilishi. Zero, kichik biznes korxonalari qanchalik keng imkoniyat va afzalliklarga ega bo'lmasin, iqtisodiyot uchun tarmoqlarni tashkil etuvchi yirik korxonalar ham shunchalik zarurdir. Chunki, fan-texnika taraqqiyoti yutuqlarini qo'llash, "miqyos samarasi" orqali mahsulot tannarxini pasaytirish imkoniyatlariga ega bo'lish, raqobatbardoshlikni ta'minlashda muhim o'rin tutuvchi ilmiy-tadqiqot, tajriba-konstruktorlik ishlanmalarini zarur mablag' va texnik shart-sharoitlar bilan ta'minlash yirik korxonalarda nisbatan samarali amalga oshadi. Shunga ko'ra, kichik biznes korxonalarining sekin-asta moliyaviy jihatdan mustahkamlanib, o'z ish faoliyatini kengaytirib, yirik korxonalarga aylanishini rag'batlantirib borish muhim hisoblanadi. Shu o'rinda Yaponiyadagi Masusiti firmasining bundan 85 yil oldin tashkil topgan chog'idagi narxi atigi 100 iena bo'lib, uning jamoasi 3 kishidan iborat bo'lganligi, bugungi kunda ushbu firma asosida tarkib topgan "Panasonic" kompaniyasining sotuv xajmi yiliga 72 mlrd.doll.ni tashkil etishi, korporasiyada, shu jumladan jahondagi 46 mamlakatning 230 ta shu'ba korxonasida 290493 kishi ishlashini misol qilib keltirish mumkin (Svasevich, 2004).

3. Yirik korxonalarning kichik biznes bilan kooperasiya aloqalarini mustahkamlash. Yirik korxonalar uchun o'z faoliyatida zarur bo'lgan barcha mahsulot, butlovchiqism yoki ehtiyot qismlarni o'zi ishlab chiqarishi, yoki turli xizmatlarni o'zi tashkil qilishi.

### **Xulosa va takliflar**

Bizning fikrimizcha, tadbirkorlikni yanada rivojlantirish bo'yicha davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashda quyidagilarga alohida e'tibor qaratish lozim. Birinchidan, tadbirkorlik sub'ektlari mahsulotlarini eksportga chiqarishda logistik markazlar xizmatidan samarali foydalanish, ya'ni marketing xizmatini sifatli rivojlantirish va shu orqali jahon bozorlarida milliy mahsulotlarimiz raqobatbardoshligini ta'minlash; ikkinchidan, tadbirkorlarga «bir darcha» tamoyili asosida eksportni rivojlantirish uchun davlat xizmatini takomillashtirish; uchinchidan, tadbirkorlik uchun ilmiy tadqiqot va innovatsion faoliyatni rag'batlantirishga katta e'tibor qaratish lozim. Bunda davlat va xususiy tadbirkorlik sektorining o'zaro (korporativ) hamkorligiga asoslanish, ya'ni ilm-fan yutuqlaridan keng va samarali foydalanish; tadbirkorlik faoliyatida yangi innovatsion texnologiyalarni qo'llash; ishlab chiqarishga eng zamonaviy texnologiyalarini joriy etish; milliy iqtisodiyotning barcha tarmoq va sohalarini modernizatsiyalash muhim ahamiyat kasb etadi. Xulosa qilib aytganda, mamlakatimizda olib borilayotgan keng qamrovli islohotlar yaqin kelajakda tadbirkorlik faoliyati yanada rivojlantirib, iqtisodiyotimizni keskin

yuksaltiradi va pirovardida xalq farovonligini oshishiga xizmat qiladi. Buning natijasida, O‘zbekiston rivojlangan mamlakatlar qatoridan joy oladi.

### Adabiyotlar

1. “Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish davlat dasturlari doirasida amalga oshirilayotgan loyixalarni kreditlash tartibini takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 24 oktyabrdagi PQ-4498 sonli qarori
2. “Xududlarda aholini tadbirkorlikka keng jalb qilish va kichik biznes va
3. Tadbirkorlikni rivojlantirishga doir qo‘shimcha chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 7 martdagi PQ-4231 sonli qarori.
5. “Kichik va o‘rta biznesning iqtisodiyotdagi o‘rnini oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 19.03.2025 yildagi PF-50-sonli Farmoni.
6. Ниёзов Д. Н. Малый бизнес и предпринимательство как центральная сила экономической трансформации Узбекистана (2019–2024) // *American Journal of Public Diplomacy and International Studies*. — 2025. — Т. 3, № 4. — С. 50–62.
7. IMF. Uzbekistan: Economic outlook and projections, 2024–2025 // *Republic of Uzbekistan – IMF eLibrary*. — 2025.
8. Tukhtabaev J. S. Эконометрический анализ факторов, влияющих на экспортный потенциал малого и частного предпринимательства в Республике Узбекистан // *АСМ, Econometric Modeling and Forecasting*. — 2022.
9. Fayziyeva S. Тадбиркорликни рағбатлантиришнинг минтақавий хусусиятлари: иқтисо-йиқ шароитда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишини эконометрик моделлаштириш (Бухоро вилояти мисолида) // *ЕЖ (QMII)*. — 2024.
10. Fur V. How Uzbekistan Can Escape the Middle-Income Trap // *Yale Journal*. — 2025.
11. Financial Times. Uzbekistan makes the case for frontier markets: стратегия приватизации, повышение доли частного сектора и привлечение инвесторов // *Financial Times*. — 11 августа 2025.